

Personality Characteristics of Librarians and its Relationship with Digital Literacy Skills in Public Libraries of Kermanshah Province

Mehri Shahbazi *

Assistant Professor, Department of Knowledge and Information Science, Payame Noor University, Tehran, Iran

Faramarz Soheili

Associate Professor, Department of Knowledge and Information Science, Payame Noor University, Tehran, Iran

Nasrin Gahvareh

MSc. Student in Knowledge and Information Science, Payame Noor University, Tehran, Iran

Ali Akbar Khasseh

Associate Professor, Department of Knowledge and Information Science, Payame Noor University, Tehran, Iran

Abstract

The main purpose of this study was to determine the relationship between personality traits and with digital literacy skills of librarians in public libraries in Kermanshah province. The type of research was applied and its method was survey-analytical. To collect data, two Costa and McCree personality traits questionnaire and digital literacy skills were used. The statistical population of this research consists of 170 librarians of public libraries in Kermanshah province and the sample size is 118 people, which was obtained through Morgan's table. Data analysis was done with descriptive and inferential statistics using SPSS software. The value of the correlation coefficient between personality traits and digital literacy skills is positive and equal to 0.48, indicating that these two variables have a strong correlation. Regarding the other hypotheses of the research, the correlation

* Corresponding Author: shahbazi.Mehri@pnu.ac.ir

How to Cite: Shahbazi, M., Soheili, F., Gahvareh, N., & Khasseh, A. A. (2024). Personality Characteristics of Librarians and its Relationship with Digital Literacy Skills in Public Libraries of Kermanshah Province. *Journal of Knowledge Retrieval and Semantic Systems*, 11(38), 179-207. DOI: 10.22054/jks.2023.70682.1543

coefficient of the traits of neuroticism, extroversion, adaptability, experientiality, and conscientiousness with digital literacy skills is positive and according to the slope of the regression line in the scatter diagram, extroversion, experientiality, conscientiousness, adaptability and neuroticism, respectively, are the most have had the least impact in this field. The research results confirm the relationship between personality traits and digital literacy skills among librarians and on this basis, it is concluded that to empower librarians it is necessary to pay attention to personality traits and promote to librarians digital literacy.

Keywords: Digital Literacy Skills, Personality Traits, Librarians, Public Libraries

1. Introduction

Public libraries are among the essential pillars of a democratic society, serving as symbols of social progress and civil pride in the pursuit of lifelong learning. As these libraries cater to various segments of society, trained and knowledgeable personnel, referred to as librarians or information specialists, play a crucial role in identifying and meeting users' information needs. In line with their responsibilities towards different societal groups, they must adapt their service delivery methods concurrently with societal advancements. Today, with recent technological advancements, achieving this requires librarians to primarily possess digital literacy.

2. Literature Review

Given recent technological advancements, it has been established that primarily, librarians must possess digital literacy skills. On the other hand, previous research indicates that most managers believe a precise understanding of personality traits is crucial in management science because individuals' personality structures significantly influence their perception, evaluation, and response to the environment (Rostami et al., 2009). One of the most effective and comprehensive theories proposed regarding personality is the Five-Factor Model by Costa and McCrae (1992). According to this theory, the personality structure comprises hierarchical dimensions of Neuroticism, Extraversion, Openness to Experience, Agreeableness, and Conscientiousness. Conscientiousness, or Dutifulness, is at the highest level and can be

broken down into lower-level facets or traits. Additionally, studies show that digital literacy skills correlate with various managerial dimensions, highlighting the significance of identifying the personality structure of human resources, particularly in organizations. According to White (2002), personality traits can be utilized to predict behaviors and job performance of individuals. Since public libraries are among the centers that, in comparison to other types of libraries, serve as crucial informational hubs to various segments of society, they are considered one of the most significant cultural bases. Therefore, in this regard, the personality of librarians can undoubtedly be influential. Their manner of interaction can play a pivotal role in attracting users to libraries. Therefore, this research aims to determine the relationship between personality traits and digital literacy skills among librarians in public libraries of a practical nature, employing a survey method.

3. Methodology

Data collection involved using two questionnaires: the McCrae and Costa personality traits questionnaire and the digital literacy skills questionnaire. The statistical population of this research comprised 170 librarians from public libraries in Kermanshah province, with a sample size of 118, determined using Morgan's table. Data analysis was performed using descriptive and inferential statistics with the SPSS software.

4. Results

The correlation coefficient between personality traits and digital literacy skills was positive and equal to 0.48, indicating a moderate correlation between these two variables. Furthermore, the correlation coefficients between the personality traits of Neuroticism, Extraversion, Agreeableness, Openness to Experience, and Conscientiousness with digital literacy skills were positive, and based on the regression line slope in the scatterplot, Extraversion, Openness to Experience, Conscientiousness, Agreeableness, and Neuroticism had the greatest to least impact on this relationship, respectively.

5. Discussion

The results of the present study revealed that the most influential trait in digital literacy is neuroticism. Perhaps one of the major reasons for

the significant relationship between neuroticism and digital literacy is the presence of strong and face-to-face interactions with visitors, high motivation, and attention to career advancement. It's possible that one of the reasons many librarians gravitate towards digital literacy skills is to find relief from obsessive thoughts, anxiety, and life stresses. Another reason could be that the virtual world serves as an escape for librarians from stress, fear, and life difficulties. Therefore, it can be said that personality traits, particularly neuroticism, predict librarians' use or non-use of digital literacy skills. Consequently, individuals high in neuroticism may be attracted to and develop a habit of acquiring digital literacy skills due to the presence of these traits and their inability to cope with such problems, seemingly helping them overcome feelings of loneliness, boredom, and inadequacy.

6. Conclusion

In conclusion, the findings of this research provide a clear representation of the relationship and role of librarians' personality traits in digital literacy skills. It is essential for librarians to become aware of their weaknesses in terms of digital literacy skills and take the initiative to enhance their knowledge in this area. Digital literacy skills undoubtedly assist librarians in this regard. If librarians lack sufficient digital literacy skills, they will not be able to provide better services to users based on modern search techniques and information retrieval methods.

ویژگی‌های شخصیتی کتابداران و ارتباط آن با مهارت‌های سواد دیجیتال در کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه

استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران	مه‌ری شهبازی * ID
دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران	فرامرزی سهیلی ID
کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران	نسرین گهواره ID
دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران	علی اکبر خاصه ID

چکیده

هدف پژوهش تعیین رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با مهارت‌های سواد دیجیتال کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه بود. پژوهش حاضر از نوع کاربردی است و به روش پیمایشی انجام شد. به منظور جمع‌آوری داده‌ها، از دو پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی مک‌کری و کاستا و مهارت‌های سواد دیجیتال استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش متشکل از ۱۷۰ نفر از کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه و حجم نمونه ۱۱۸ نفر است که از طریق جدول مورگان به دست آمد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با آمارهای توصیفی و استنباطی با استفاده از نرم‌افزار SPSS انجام شد. مقدار ضریب همبستگی بین ویژگی‌های شخصیتی با مهارت‌های سواد دیجیتال مثبت و برابر با ۰/۴۸ بوده و بیانگر آن است که این دو متغیر از شدت همبستگی مناسبی برخوردارند. در مورد سایر فرضیه‌های پژوهش نیز مقدار ضریب همبستگی صفات روان‌نژندی، برون‌گرایی، سازگاری، تجربه‌پذیری و وجدان‌گرایی با مهارت‌های سواد دیجیتال مثبت بوده و با توجه به شیب خط رگرسیون در نمودار پراکندگی، به ترتیب برون‌گرایی، تجربه‌پذیری، وجدان‌گرایی،

* نویسنده مسئول: shahbazi.Mehri@pnu.ac.ir

سازگاری و روان‌نژندی، بیشترین تا کمترین تأثیر را در این زمینه داشته‌اند. نتایج پژوهش رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و مهارت‌های سواد دیجیتال را در بین کتابداران تأیید می‌کند و بر این اساس نتیجه‌گیری می‌شود که برای توانمندسازی کتابداران توجه به ویژگی‌های شخصیتی و ارتقای سواد دیجیتال کتابداران ضروری است.

کلیدواژه‌ها: مهارت‌های سواد دیجیتال، ویژگی‌های شخصیتی، کتابداران، کتابخانه‌های عمومی

مقدمه

کتابخانه‌های عمومی از محدود سازمان‌های عمومی و یکی از ارکان اصلی جامعه مردم‌سالار است (زوارقی، ۱۳۸۵) که به‌عنوان نماد رشد اجتماعی و غرور مدنی (Johnson, 2010) در کنار سایر نهادهای جامعه در اجرای یادگیری مادام‌العمر نقش اساسی دارند (Toth, 2016). از آنجا که کتابخانه‌های عمومی به اقشار مختلف جامعه ارائه خدمات می‌دهند نیروهای آموزش‌دیده و آگاه به علوم و فنون روز و متخصص، با عنوان اطلاع‌رسان یا کتابدار، بار سنگین این مسئولیت را بر دوش دارند (بیگدلی و فرهادیان، ۱۳۸۱). بر این اساس، کتابداران نقش مؤثری در تشخیص و تأمین نیازهای اطلاعاتی کاربران دارند و برحسب وظیفه‌ای که در برابر اقشار مختلف جامعه دارند باید هم‌زمان با پیشرفت جامعه، نحوه ارائه خدمات خود را تغییر دهند. با توجه به پیشرفت‌های فناورانه اخیر، امروزه این امر زمانی به‌خوبی محقق خواهد شد که در درجه اول، کتابداران از سواد دیجیتال برخوردار باشند. طبق تعریف، سواد دیجیتال فرآیندهای شناختی است که افراد در طول استفاده از اطلاعات چند کیفیتی رایانه محور در آن سهیم می‌شوند (Goldman et al., 2010). به‌عبارت‌دیگر سواد دیجیتال به توانایی فرد برای انجام مؤثر کارها در محیط‌های دیجیتالی اشاره دارد (Mackey & Jacobson, 2010) و توانایی درک، تجزیه و تحلیل، سازمان‌دهی و ارزیابی اطلاعات با استفاده از فناوری‌های دیجیتال را فراهم می‌کند (Martin, 2005). لذا امروزه سواد دیجیتال به‌عنوان یک اولویت راهبردی در کتابخانه‌ها احساس می‌شود و کتابداران در هزاره جدید باید با مهارت‌های مربوط به سواد دیجیتالی آشنا باشند یا با توجه به تغییرات عمده فناورانه، در راستای همسویی با این پیشرفت‌ها به سمت تجهیز شدن با سواد دیجیتال حرکت کنند تا بتوان شاهد تحول، پیشرفت و توسعه در کتابخانه‌ها بود. سواد دیجیتال بر اساس معرف‌ها و آیتم‌هایی شامل شایستگی دیجیتال، کاربری دیجیتال و انتقال دیجیتال سنجیده می‌شود.

شایستگی دیجیتالی در چند سال گذشته در نتیجه جامعه و محیط کار مبتنی بر فناوری به تمرکز اصلی سیاست‌های آموزشی تبدیل شده است و شامل مجموعه‌ای از مهارت‌ها،

دانش، نگرش‌ها و راهبردها است که شهروندان را قادر می‌سازد تا از فناوری‌های دیجیتالی به گونه‌ای خلاقانه، انتقادی، معنادار و مسئولانه برای همه زمینه‌های زندگی به‌طور مستقل و با دیگران استفاده کنند (سهیلی و همکاران، ۱۴۰۰). کاربری دیجیتال به مجموعه توانمندی‌های به‌کارگیری منابع و ابزارهای دیجیتال اطلاق می‌گردد و انتقال دیجیتال به میزان توانمندی در ارائه و انتقال و به اشتراک‌گذاری در محیط دیجیتال مربوط می‌شود.

یکی دیگر از عوامل تأثیرگذار در تحول کتابخانه‌ها، رفتار شغلی کارکنان است و در این ارتباط، توجه به ویژگی‌های شخصیتی آن‌ها اهمیت پیدا می‌کند. شخصیت از ابعاد اصلی ساختار روان‌شناختی فرد است که به شکل‌گیری سبک زندگی وی کمک می‌کند و از منظر اجتماعی در تبیین برخی از رفتارهای سازمانی، مورد توجه بسیاری از پژوهشگران قرار گرفته است و عامل پیدایش نظریه‌های مختلف روان‌شناختی و اجتماعی است. یکی از کارآمدترین و جامع‌ترین نظریه‌های مطرح‌شده در باب شخصیت، نظریه پنج عاملی کاستا و مک‌کری^۱ (۱۹۹۲) است. بر اساس این نظریه، ساختار شخصیت دارای سلسله‌مراتبی با ۵ بعد اصلی روان‌نژندی یا روان‌رنجوری^۲، برون‌گرایی^۳، تجربه‌پذیری^۴، توافق‌پذیری یا دلبپذیر بودن^۵ (که در برخی متون به سازگاری ترجمه شده است) و وجدان‌گرایی یا وظیفه‌شناسی^۶ در بالاترین مرتبه است و قابل تغییر به اجزا یا صفات رده پایین‌تر است.

روان‌نژندها یا روان‌رنجورها، افرادی هستند که نسبت به حوادث اطراف خود بسیار حساس بوده و به‌سرعت از خود واکنش احساسی شدیدی نشان می‌دهند و تمایل دارند از رویکردها و تاکتیک‌های تدافعی بهره ببرند (انصاری و همکاران، ۱۳۹۴). برون‌گراها افرادی اجتماعی هستند. افزون بر اینکه دوستدار دیگران هستند و به شرکت در اجتماعات و میهمانی‌ها تمایل دارند، در عمل قاطع، فعال و حراف یا اهل

-
1. Costa & McCrae
 2. Neuroticism
 3. Extraversion
 4. Openness
 5. Agreeableness
 6. Conscientiousness

گفتگو هستند؛ هیجان و تحرک را دوست دارند و برآنند که به موفقیت در آینده امیدوار باشند. افراد تجربه‌پذیر هم افرادی بسیار کنجکاو و جستجوگرند، خلاق‌اند، تجاربی را که کسب کرده‌اند مغتنم می‌شمارند، سخت‌گرا نیستند، علایق زیادی دارند، برای رسیدن به اهدافشان مقاومت می‌کنند، پشتکار دارند و تلاش می‌کنند تا روابط بین چیزهایی که به‌ظاهر بی‌ارتباط‌اند را کشف نمایند (فرجی و همکاران، ۱۳۹۷). دلپذیر بودن یا دارای روحیه توافق‌پذیری یا سازگاری، با تمایل فرد برای بخشندگی، مهربانی، سخاوت، همدلی، هم‌فکری، نوع‌دوستی و اعتمادسازی همراه است. این عامل اشاره به احترام به دیگران و سازگاری با آن‌ها دارد. صفت سازگاری، نشانگر جهت‌گیری اجتماعی و جامعه‌پسندی در مقابل نگرش خصمانه نسبت به دیگران است. وجدان‌گرایی یا وظیفه‌شناسی نیز به تمایل فرد برای منظم بودن، خود نظم‌بخشی، پیشرفت‌مداری، منطقی بودن و آرام بودن برمی‌گردد. این عامل به قابل اعتماد بودن فرد نیز دلالت دارد. این افراد با وجدان، مسئولیت‌پذیر، پایدار، ساختار یافته و قابل اطمینان هستند (والا و جمالی آرائی، ۱۳۹۳).

طبق نظر وایت^۱ (۲۰۰۲) از ویژگی‌های شخصیتی می‌توان برای پیش‌بینی رفتارها و عملکرد شغلی افراد استفاده کرد. از آنجایی که کتابخانه‌های عمومی از جمله مراکزی هستند که در مقایسه با سایر انواع کتابخانه، با ارائه خدمات مهم اطلاع‌رسانی به اقشار مختلف جامعه، از مهم‌ترین پایگاه‌های فرهنگی به‌شمار می‌آیند، قطعاً در این راستا، شخصیت کتابداران می‌تواند اثرگذار باشد و نحوه برخورد آن‌ها، می‌تواند نقش مهمی در جذب کاربران به کتابخانه‌ها داشته باشد؛ بنابراین انتخاب کتابداران با شخصیت مناسب، می‌تواند عملکرد شغلی بهتری را برای کتابخانه‌ها به همراه داشته باشد و این مقوله باید در حوزه رفتاری به‌طور ویژه مورد توجه قرار گیرد.

بررسی‌های صورت گرفته نشان می‌دهد که مهارت‌های سواد دیجیتالی با ابعاد مختلف مدیریتی رابطه دارد و نیروی انسانی در یک سازمان، از مؤلفه‌های اصلی سازمان

۱. Witt

است و شناسایی ساختار شخصیتی این نیرو، یکی از ابعاد مهم مدیریتی به حساب می‌آید. بر این اساس در چارچوب مباحث مدیریتی، توجه به مهارت‌های سواد دیجیتال در رابطه با ویژگی‌های شخصیتی کتابداران اهمیت پیدا می‌کند. بر این اساس، پژوهش حاضر بر آن است تا این مقوله را در کتابخانه‌های عمومی و در بین کتابداران به‌عنوان بخشی از نیروی انسانی کتابخانه‌ها مورد توجه و بررسی قرار دهد. نتایج این پژوهش قطعاً می‌تواند مورد استفاده مدیران ارشد نهاد کتابخانه‌های عمومی در جهت برنامه‌ریزی بهتر جهت دستیابی به اهداف مورد نظر قرار گیرد و در بهبود بهره‌وری کتابخانه‌ها مؤثر واقع شود. از منظر دیگر به مدیران کتابخانه‌ها کمک می‌کند تا با شناخت ویژگی‌های شخصیتی و مهارت‌های سواد دیجیتال کتابداران ضمن شناخت آنان در محیط کار، از نقاط قوت آن‌ها در جایی که مناسب است، استفاده کنند. از این رو با توجه به اهمیت موارد مذکور و تازگی و نو بودن موضوع، بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی با مهارت‌های سواد دیجیتال در بین کتابداران کتابخانه‌های عمومی ضروری به نظر می‌رسد.

بر این اساس هدف اصلی پژوهش حاضر تعیین رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با مهارت‌های سواد دیجیتال کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه است و در راستای رسیدن به این هدف، فرضیه‌های زیر مورد بررسی قرار می‌گیرد:

۱. بین ویژگی‌های شخصیتی با مهارت‌های سواد دیجیتال کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه رابطه معناداری وجود دارد.
۲. بین ویژگی‌های شخصیتی روان‌نژندی با مهارت‌های سواد دیجیتال کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه رابطه معناداری وجود دارد.
۳. بین ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی با مهارت‌های سواد دیجیتال کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه رابطه معناداری وجود دارد.
۴. بین ویژگی‌های شخصیتی تجربه‌پذیری با مهارت‌های سواد دیجیتال کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه رابطه معناداری وجود دارد.
۵. بین ویژگی‌های شخصیتی سازگاری با مهارت‌های سواد دیجیتال کتابداران

کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه رابطه معناداری وجود دارد.
۶. بین ویژگی شخصیتی وجدان‌گرایی با مهارت‌های سواد دیجیتال کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه رابطه معناداری وجود دارد.

پیشینه پژوهش

بررسی متون پیشین نشان می‌دهد که در اغلب پژوهش‌ها، ویژگی‌های شخصیتی کتابداران باهم یا در مقایسه با عواملی چون عملکرد و رضایت شغلی، نوع کار و تعهد سازمانی در کتابخانه‌های دانشگاهی، تخصصی و عمومی مورد بررسی قرار گرفته است (مثلاً اله‌بخشیان-فارسانی و همکاران، ۱۳۹۸؛ آقاجانی کوپائی و همکاران، ۱۳۹۶؛ اسدنیسا و همکاران، ۱۳۹۵؛ امینی و همکاران، ۱۳۹۴؛ حریری و همکاران، ۱۳۹۲؛ بهادری خسروشاهی و همکاران، ۱۳۹۱؛ سیدعسگری و همکاران، ۱۳۹۰؛ الیاسی، ۱۳۸۸؛ Williamson & Lounsbury, 2016; Kayal & Das, 2015; Williamson et al., 2008; Lounsbury et al., 2007) و در اغلب موارد ویژگی‌های شخصیتی با سایر متغیرهای ذکر شده، رابطه معنادار مثبت و بعضاً منفی داشته است. در عین حال پژوهش‌های اخیر (Ryan & Xenos, 2011; Saleem et al., 2011)، ویژگی‌های شخصیتی را با متغیرهای دیگری چون استفاده از فیس‌بوک یا خودکارآمدی رایانه^۱ مورد توجه قرار داده‌اند. بررسی‌های به‌عمل آمده همچنین نشان داد که احمد و راشد^۲ (۲۰۲۰) در پژوهشی به بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و مهارت‌های سواد دیجیتال کتابداران دانشگاه پنجاب پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد، ارتباط قابل توجهی بین ویژگی‌های شخصیتی و مهارت‌های سواد دیجیتال وجود دارد و کتابداران به واسطه ویژگی‌های برون‌گرایی، مهارت‌های سواد دیجیتال را بهتر فرا می‌گیرند. این پژوهش به‌عنوان منبع اصلی پژوهش حاضر مورداستفاده قرار گرفت. تفاوتی که بین پژوهش حاضر و مطالعات پیشین قابل ذکر است، این است که مطالعه حاضر قصد

۱. Computer efficacy

۲. Ahmed & Rasheed

دارد رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با مهارت‌های سواد دیجیتال کتابداران کتابخانه‌های عمومی را مورد بررسی قرار دهد. تاکنون پژوهشی با این موضوع در داخل کشور انجام نشده است. لذا این پژوهش می‌تواند در نتایج خود به فاکتورهای مهم و اساسی در مورد کتابداران کتابخانه‌های عمومی دست پیدا کند. این نتایج برای مدیریت این کتابخانه‌ها بسیار مؤثر خواهد بود.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از لحاظ رویکرد، کمی، از لحاظ هدف، کاربردی و از حیث روش از نوع پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش براساس اطلاعات به دست آمده از واحد آمار اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه در سال ۱۴۰۰، متشکل از ۱۷۰ نفر کتابدار است که با مدرک تحصیلی کتابداری یا غیر کتابداری در کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه فعالیت دارند. حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان^۱ به تعداد ۱۱۸ نفر مشخص شد که از این تعداد ۱۱۷ نفر به طور کامل در پژوهش شرکت کردند. نمونه آماری با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده از بین جامعه آماری انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش شامل دو پرسشنامه استاندارد ویژگی‌های شخصیتی (NEO – FFI) کاستا و مک-کری^۲ (۱۹۹۲) و مهارت‌های سواد دیجیتال است.

منظور از شخصیت در این پژوهش خصوصیات، رفتار، افکار و منش منحصر به فرد کتابداران در محیط کتابخانه‌هاست که شیوه پاسخ‌دهی و واکنش آن‌ها را در محیط کار نشان می‌دهد و از طریق پرسشنامه ۶۰ سوالی مک کری و کاستا (۱۹۹۱) مورد سنجش قرار گرفت. در این پرسشنامه هر یک از پنج عامل شخصیت در قالب ۱۲ پرسش در طیف پنج گزینه‌ای لیکرت ارزیابی شد. اعتبار و روایی این پرسشنامه در ایران به وسیله شجعی (۱۳۹۵) تأیید شده است. به علاوه گروسی فرشی (۱۳۸۰) این پرسشنامه را در ایران به فارسی ترجمه و بر روی دانشجویان ایرانی هنجاریابی کرد. به منظور ارزیابی روایی، از

1. Morgan table|

2. Costa & McCrae

محاسبه همبستگی بین دو فرم گزارش‌دهی شخصی و گزارش مشاهده‌گر استفاده شده است که ضریب حاصل بین ۰/۴۵ تا ۰/۶۶ بوده است و ضرایب پایایی این آزمون با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ بین ۰/۵۶ تا ۰/۸۷ به دست آمده است.

منظور از سواد دیجیتالی در این پژوهش نیز چگونگی استفاده از ابزارهای فناوری اطلاعات است که بر اساس معرف‌ها و آیتم‌هایی شامل شایستگی دیجیتال، کاربری دیجیتال و انتقال دیجیتال و با استفاده از پرسشنامه مهارت‌های سواد دیجیتال توحیدی اصل و نیک‌اقبال‌زاده (۱۳۹۴) اندازه‌گیری شده است. این پرسشنامه از ۲۰ سؤال تشکیل شده است که هر یک از سه عامل مهارت‌های سواد دیجیتالی را در طیف پنج گزینه‌ای لیکرت، ارزیابی می‌کند. در پژوهش حسینی و همکاران (۱۳۹۹) قابلیت اعتماد این ابزار سنجش با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ (۰/۷۶) گزارش شده است.

روایی و اعتبار پرسشنامه‌های پژوهش حاضر، پس از مطالعه دقیق سؤالات پژوهش و مطالعه مقدماتی در سایر پژوهش‌های مشابه، با استفاده از نظرات اساتید محترم در گروه‌های تخصصی موردسنجش قرار گرفت و جهت تعیین پایایی پرسشنامه‌ها از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است (جدول ۱). این ضریب بیانگر میزان هم‌پوشانی و هم‌سویی سؤالات پرسشنامه بوده و نشان می‌دهد که گویه‌های ابزار پژوهش از همبستگی درونی بالا و پایایی مناسبی برخوردار است.

جدول ۱. آزمون آلفای کرونباخ برای بررسی پایایی ابزار پژوهش

مقدار آزمون آلفای کرونباخ	تعداد پاسخگویان	متغیرها و مؤلفه‌ها	مقدار آزمون آلفای کرونباخ	تعداد پاسخگویان	متغیرها و مؤلفه‌ها
۰/۷۰	۳۰	صفات برون‌گرایی	۰/۷۸	۳۰	شایستگی دیجیتال
۰/۷۱	۳۰	صفات سازگاری	۰/۷۵	۳۰	کاربری دیجیتال
۰/۷۰	۳۰	صفات تجربه‌پذیری	۰/۷۶	۳۰	انتقال دیجیتال

مقدار آزمون آلفای کرونباخ	تعداد پاسخگویان	متغیرها و مؤلفه‌ها	مقدار آزمون آلفای کرونباخ	تعداد پاسخگویان	متغیرها و مؤلفه‌ها
۰/۷۱	۳۰	صفات وجدان‌گرایی	۰/۷۷	۳۰	سواد دیجیتالی
۰/۷۱	۳۰	ویژگی‌های شخصیتی	۰/۷۳	۳۰	صفات روان‌نژندی

یافته‌ها

آماره‌های پراکندگی مرکزی از متغیرها و مؤلفه‌های آن

یافته‌های توصیفی این پژوهش شامل آماره‌های پراکندگی مرکزی (میانگین و انحراف معیار) از متغیر صفات پنج‌گانه شخصیتی (جدول ۲) نشان می‌دهد میانگین اکتسابی متغیر صفات پنج‌گانه شخصیتی برابر با ۳/۱۱ با انحراف معیار ۰/۲۲ بوده و از حد متوسط جامعه (۳) بالاتر گزارش شده است. با توجه به آماره‌های فوق، بیشترین میانگین برای صفات برون‌گرایی و کمترین آن برای صفات روان‌نژندی گزارش شده است.

جدول ۲. آماره‌های پراکندگی مرکزی از متغیر صفات پنج‌گانه شخصیتی و مؤلفه‌های آن

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	متغیرها	میانگین	انحراف معیار
روان‌نژندی	۲/۸۳	۰/۴۷	تجربه‌پذیری	۳/۱۷	۰/۳۲
برون‌گرایی	۳/۳۳	۰/۴۱	وجدان‌گرایی	۳/۱۵	۰/۲۷
سازگاری	۳/۰۹	۰/۳۹	پنج‌گانه شخصیتی	۳/۱۱	۰/۲۲

یافته‌های توصیفی این پژوهش شامل آماره‌های پراکندگی مرکزی (میانگین و انحراف معیار) از متغیر سواد دیجیتالی و مؤلفه‌های آن (جدول ۳) نیز نشان می‌دهد که مقدار میانگین اکتسابی متغیر سواد دیجیتالی از حد متوسط جامعه بالاتر بوده و به ترتیب مؤلفه شایستگی، کاربری، سواد و انتقال دیجیتال دارای بیشترین تا کمترین میانگین در بین

مؤلفه‌های متغیر سواد دیجیتال بوده‌اند.

جدول ۳. آماره‌های پراکندگی مرکزی از متغیر سواد دیجیتالی و مؤلفه‌های آن

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	متغیرها	میانگین	انحراف معیار
شایستگی دیجیتال	۳/۶۸	۰/۵۷	انتقال دیجیتال	۲/۹۸	۰/۸۶
کاربری دیجیتال	۳/۴۳	۰/۷۴	سواد دیجیتالی	۳/۳۶	۰/۶۳

آزمون نرمال بودن متغیرها

در این پژوهش به منظور بررسی نرمال بودن متغیرها، از آزمون کلموگروف اسمیرنوف استفاده شد (جدول ۴). سطح معناداری مربوط به آزمون کلموگروف - اسمیرنوف برای کلیه متغیرها بزرگ‌تر از ۰/۰۵ گزارش شده است؛ بنابراین کلیه متغیرها از توزیع نرمال پیروی می‌کنند و با توجه به اینکه مقیاس متغیرهای پژوهش، فاصله‌ای و سطح سنجش متغیرها کمی است، بنابراین در این پژوهش جهت آزمون فرضیه‌ها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد.

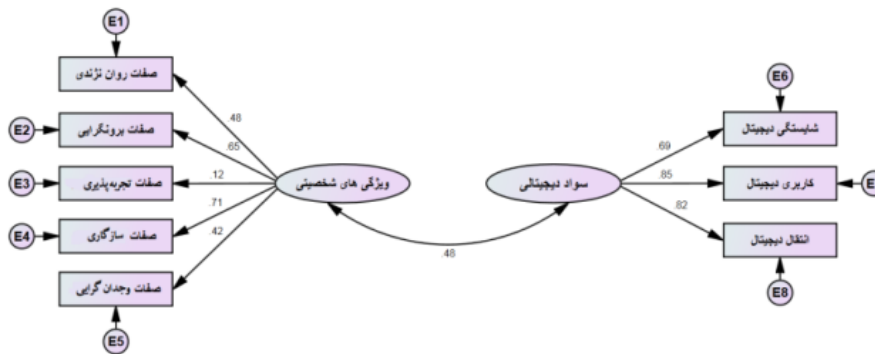
جدول ۴. نتایج آزمون نرمال بودن متغیرهای پژوهش

متغیرها	سطح معناداری	نتیجه آزمون	متغیرها	سطح معناداری	نتیجه آزمون
شایستگی دیجیتال	۰/۱۱	توزیع نرمال	روان‌نژندی	۰/۱۶	توزیع نرمال
کاربری دیجیتال	۰/۱۵	توزیع نرمال	برون‌گرایی	۰/۱۸	توزیع نرمال
انتقال دیجیتال	۰/۱۳	توزیع نرمال	سازگاری	۰/۱۳	توزیع نرمال
سواد دیجیتالی	۰/۱۶	توزیع نرمال	تجربه‌پذیری	۰/۱۸	توزیع نرمال
			وجدان‌گرایی	۰/۱۵	توزیع نرمال
			صفات پنج‌گانه شخصیتی	۰/۲۰	توزیع نرمال

در کنار آزمون ضریب همبستگی پیرسون چون هر دو متغیر دارای مؤلفه هستند و تنها یک

متغیر ساده محسوب نمی‌شوند در این پژوهش از نرم‌افزار آموس^۱ برای برآورد مؤلفه‌ها و ارائه مدل همبستگی ساختاری استفاده شد (تصویر ۱) و مؤلفه‌های هر متغیر در مدل، اعمال و در برآورد ضریب پیرسون نیز مشارکت داده شده‌اند.

تصویر ۱. آزمون ضریب همبستگی پیرسون و مدل همبستگی

یافته‌های مربوط به فرضیه‌های پژوهش

نتایج حاصل از محاسبه ضریب همبستگی پیرسون (جدول‌های ۵ و ۶) نشان می‌دهد که چون مقدار سطح معناداری و خروجی کوواریانس استاندارد شده برابر با ۰/۰۱ است و این مقدار با اطمینان ۰/۹۵ از سطح بحرانی و استاندارد خطای ۰/۰۵ کوچک‌تر است پس رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با مهارت‌های سواد دیجیتال کتابداران تأیید می‌گردد. مقدار ضریب همبستگی این دو متغیر مثبت و برابر با ۰/۴۸ بوده و بیانگر آن است که این دو متغیر از شدت همبستگی مناسبی برخوردارند و فرضیه اول پژوهش تأیید می‌گردد.

جدول ۵. آزمون ضریب همبستگی پیرسون

متغیر مورد بررسی	ضریب پیرسون	سطح معناداری	متغیر مورد بررسی	ضریب پیرسون	سطح معناداری
ویژگی شخصیتی	۰/۴۸۲	۰/۰۰۸	سازگاری	۰/۳۵۵	۰/۰۱
سواد دیجیتالی			سواد دیجیتالی		
روان‌نزدی	۰/۲۹۳	۰/۰۲	تجربه‌پذیری	۰/۴۰۳	۰/۰۱

۱. Amos

متغیر مورد بررسی	ضریب پیرسون	سطح معناداری	متغیر مورد بررسی	ضریب پیرسون	سطح معناداری
سواد دیجیتالی			سواد دیجیتالی		
برون‌گرایی	۰/۳۲۷	۰/۰۲	باوجدان بودن	۰/۳۸۶	۰/۰۱
سواد دیجیتالی			سواد دیجیتالی		

جدول ۶. خروجی کوواریانس استاندارد شده در نرم‌افزار AMOS

مقادیر استاندارد شده	نقاط بحرانی	سطح معناداری	رابطه
۰/۴۸	۱۰/۳۵	۰/۰۱	رابطه ویژگی‌های شخصیتی با سواد دیجیتالی
۰/۲۹	۵/۶۲	۰/۰۳	رابطه روان‌نژندی با سواد دیجیتالی
۰/۳۲	۶/۱۴	۰/۰۳	رابطه برون‌گرایی با سواد دیجیتالی
۰/۳۵	۶/۵۹	۰/۰۲	رابطه سازگاری با سواد دیجیتالی
۰/۴۰	۷/۳۱	۰/۰۱	رابطه تجربه‌پذیری با سواد دیجیتالی
۰/۳۸	۷/۰۵	۰/۰۱	رابطه وجدان‌گرایی با سواد دیجیتالی

نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون و خروجی کوواریانس در مورد سایر فرضیه‌های پژوهش نیز (جدول‌های ۵ و ۶) نشان می‌دهد که مقدار ضریب همبستگی صفات روان‌نژندی، برون‌گرایی، سازگاری، تجربه‌پذیری و وجدان‌گرایی با مهارت‌های سواد دیجیتال مثبت بوده و با توجه به شیب خط رگرسیون در نمودار پراکندگی، هرچه میزان صفات روان‌نژندی، برون‌گرایی، سازگاری، تجربه‌پذیری و وجدان‌گرایی کتابداران افزایش یابد مهارت‌های سواد دیجیتالی آنان نیز افزایش خواهد یافت.

آزمون فریدمن برای بررسی و رتبه‌بندی مؤلفه‌های صفات پنج‌گانه شخصیتی و مؤلفه‌های سواد دیجیتالی

آزمون فریدمن در رابطه با فرضیه مؤلفه‌های صفات پنج‌گانه شخصیتی در جدول ۷ ارائه شده است. با توجه به نتایج این آزمون در ارتباط با رتبه‌بندی مؤلفه‌های صفات پنج‌گانه شخصیتی، چون مقدار سطح معناداری برابر با ۰/۰۰۰۱ بوده و از سطح خطای ۰/۰۵ کوچک‌تر گزارش شده است، می‌توان استنباط نمود که میانگین رتبه اکتسابی هریک از

مؤلفه‌های صفات پنج‌گانه شخصیتی دارای تفاوت معناداری با سایر مؤلفه‌ها است و طبق جدول به ترتیب برون‌گرایی، تجربه‌پذیری، وجدان‌گرایی، سازگاری و روان‌نژندی، بیشترین تا کمترین تأثیر را داشته است.

جدول ۷. آزمون فریدمن مربوط به مؤلفه‌های صفات پنج‌گانه شخصیتی

رتبه نهایی مؤلفه	میانگین رتبه مؤلفه‌ها	مؤلفه‌های صفات پنج‌گانه شخصیتی
۵	۱/۹۷	روان‌نژندی
۱	۳/۷۳	برون‌گرایی
۴	۳/۰۳	سازگاری (انعطاف‌پذیری)
۲	۳/۱۸	تجربه‌پذیری
۳	۳/۱۱	وجدان‌گرایی
۱۱۷		تعداد
۷۹/۶۱		مقدار کای اسکوار
۴		درجه آزادی
۰/۰۰۰۱		سطح معناداری آزمون فریدمن

نتایج فرضیه مؤلفه‌های سواد دیجیتال نیز در جدول ۸ ارائه شده است. با توجه به نتایج رتبه‌بندی مؤلفه‌های سواد دیجیتال، چون مقدار سطح معناداری برابر با ۰/۰۰۰۱ بوده و از سطح خطای ۰/۰۵ کوچک‌تر گزارش شده است، می‌توان استنباط نمود که میانگین رتبه اکتسابی هر یک از مؤلفه‌های سواد دیجیتال دارای تفاوت معناداری با سایر مؤلفه‌ها است و طبق جدول به ترتیب شایستگی، انتقال دیجیتال و کاربری دیجیتال بیشترین اهمیت را داشته است.

جدول ۸. آزمون فریدمن مربوط به مؤلفه‌های سواد دیجیتال

رتبه نهایی مؤلفه	میانگین رتبه مؤلفه‌ها	مؤلفه‌های سواد دیجیتال
۱	۲/۴۷	شایستگی دیجیتال
۳	۲/۱۵	کاربری دیجیتال
۲	۲/۳۷	انتقال دیجیتال
۱۲۰		تعداد

رتبه نهایی مؤلفه	میانگین رتبه مؤلفه‌ها	مؤلفه‌های سواد دیجیتالی
	۷۹/۱۶	مقدار کای اسکوار
	۲	درجه آزادی
	۰/۰۰۰۱	سطح معناداری آزمون فریدمن
	وجود تفاوت معنادار بین رتبه مؤلفه‌ها	نتیجه آزمون

بحث و نتیجه‌گیری

ابعاد شخصیت افراد در سازمان از مقوله‌هایی است که می‌تواند سازمان‌ها را در رسیدن به بهره‌وری لازم یاری نماید. توجه به ابعاد شخصیتی کتابداران از این مقوله مستثنی نیست؛ چراکه نادیده گرفتن آن موجب عدم بهره‌وری مطلوب در کتابخانه‌ها خواهد شد (حریری و همکاران، ۱۳۹۲). از این رو پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با مهارت‌های سواد دیجیتالی کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه انجام شد و نتایج نشان داد که بین ویژگی‌های شخصیتی پنج‌گانه با مهارت‌های سواد دیجیتالی کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بدیهی است که امروزه دارا بودن مهارت‌های سواد دیجیتالی و ارتباط ثمربخش با مشتری برای داشتن عملکرد موفق در کتابخانه‌ها یک نیاز است. از این رو بیشتر ویژگی‌های شخصیتی افراد در داشتن مهارت‌های سواد دیجیتالی مناسب تأثیر دارد. شاید یکی از دلایلی که باعث شده بین ویژگی‌های شخصیتی با مهارت‌های سواد دیجیتالی کتابداران رابطه وجود داشته باشد، این است که افزایش دانش شغلی و توان برقراری ارتباطات سازمانی در حل و فصل مشکلات و موانع وابسته به مهارت‌های سواد دیجیتالی مؤثر است و کتابدارانی که مهارت‌های سواد دیجیتالی دارند بیشتر و بهتر می‌توانند کاربران را به کتابخانه‌ها جذب کنند و کم‌تر به روش‌های سنتی به ارائه خدمات می‌پردازند و بیشتر از روش‌های جدید و مبتنی بر رایانه بهره می‌گیرند. در واقع فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی می‌توانند به جذب اعضا در کتابخانه‌ها کمک کنند. با توجه به رابطه معنادار بین ویژگی‌های شخصیتی کتابداران با مهارت‌های سواد دیجیتالی، یافته‌ها نشان داد که شخصیت، عامل مهم در رابطه با مهارت‌های سواد دیجیتالی است و نتایج به‌دست آمده از این پژوهش با نتایج

به دست آمده توسط احمد و راشد (۲۰۲۰) همسو است. همچنین نتایج نشان داد که بین متغیرهای شخصیتی روان‌نژندی، برون‌گرایی، تجربه‌پذیری، سازگاری و وجدان‌گرایی با سواد دیجیتال، رابطه معناداری وجود دارد و فرضیه‌های این پژوهش تأیید می‌گردد. بر این اساس، کتابداران با ویژگی‌های شخصیتی متفاوت در جنبه‌های مختلفی از فناوری اطلاعات و ارتباطات، متفاوت عمل می‌کنند و سطوح متفاوتی از مهارت‌های سواد دیجیتالی را دارند. این پژوهش ارتباط قابل توجهی از ویژگی‌های شخصیتی (روان‌نژندی، برون‌گرایی، تجربه‌پذیری، سازگاری و وجدان‌گرایی) با مهارت‌های سواد دیجیتالی را نشان داد. از سوی دیگر این پژوهش نشان داد که در بین عوامل مربوط به ویژگی‌های شخصیتی، میانگین رتبه اکتسابی هریک از مؤلفه‌های صفات پنج‌گانه شخصیتی دارای تفاوت معناداری با سایر مؤلفه‌ها است. رتبه‌بندی نهایی به ترتیب صفت برون‌گرایی، تجربه‌پذیری، وجدان‌گرایی، سازگاری و روان‌نژندی را نشان داد. در نتیجه صفت برون‌گرایی عامل مهم‌تری در رابطه با مهارت‌های سواد دیجیتالی است.

در تبیین این نتیجه می‌توان گفت با توجه به اینکه طبق نتایج پژوهشگران، افراد با سطح بالای برون‌گرایی، پرانرژی، پرحرف، علاقه‌مند به کارهای گروهی، اظهارکننده، جمع‌گرا، خوش‌بین و فعال هستند (Premuzic et al., 2005)؛ و علاوه بر این پرانرژی هستند و به راحتی ارتباط برقرار می‌کنند، زود هیجان‌زده می‌شوند و دوست دارند به دیگران انرژی بدهند، لذا تمایل دارند برای رفع مشکلشان با دیگران صحبت کنند و با آسودگی و آرامش خیال بیشتری به جوانب موقعیت‌ها توجه می‌کنند. این گونه افراد چنانچه مطلبی را ندانند و قصد یادگیری آن را داشته باشند به ارزیابی حل مسئله می‌پردازند و سعی می‌کنند مشکل را حل کنند و این شاید حتی یکی از دلایل به اشتراک گذاری دانش توسط کتابداران باشد که نشانه سواد دیجیتال است. بسیاری از ویژگی‌های ذکر شده، می‌تواند نقش مثبتی در جهت پیشرفت کاری کتابداران در کتابخانه‌ها ایفا کند و از اهمیت قابل قبولی برای داشتن مهارت‌های سواد دیجیتالی برخوردار باشد. به طور مثال، کتابدارانی که به صورت گروهی به انجام کارهای خود می‌پردازند، می‌توانند از توانایی‌های یکدیگر به

شکل مناسب سود جویند و از این طریق مشکلات مهارت‌های سواد دیجیتال خود را برطرف کنند و در نهایت این ویژگی می‌تواند در موفقیت کتابخانه‌ها اثرگذار باشد؛ بنابراین کتابداران با داشتن ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی به جهت عامل برقراری ارتباط مؤثر، سواد دیجیتال بهتری نسبت به کتابداران با چهار ویژگی شخصیتی دیگر دارند و نیاز به آموزش و اطلاعات بیشتری برای به‌روزرسانی اطلاعات و پیشرفت شغلی خود احساس می‌کنند. می‌توان گفت این یافته پژوهشی با یافته‌های پژوهش رایان و زنوس (۲۰۱۱) همسو است. آن‌ها در پژوهش خود نتیجه گرفتند، ویژگی‌های شخصیتی افراد برون‌گرا از قبیل علاقه به برقراری روابط اجتماعی و داشتن شبکه اجتماعی گسترده، می‌تواند توجه‌کننده استفاده بیشتر افراد با سطوح بالای برون‌گرایی از شبکه‌های اجتماعی مجازی باشد. آن‌ها استدلال کردند که افراد با سطوح بالای برون‌گرایی از شبکه‌های اجتماعی مجازی به‌عنوان ابزاری برای حفظ و گسترش روابط خود با دیگران و در میان گذاشتن عقاید خود با آن‌ها استفاده می‌کنند. احمد و راشد (۲۰۲۰) نیز در پژوهش خود نشان دادند که ویژگی‌های برون‌گرایی کتابداران در جهت مهارت‌های سواد دیجیتال بوده و کتابداران با این ویژگی در مقایسه با دیگر افراد حرفه‌ای بهتر می‌توانند از سواد دیجیتال خود بهره ببرند.

در مورد تجربه پذیری نیز به‌عنوان ویژگی سوم شخصیتی می‌توان به یافته کاستا و مک‌کری (۱۹۹۲) در این زمینه اشاره کرد. آن‌ها معتقدند که افرادی که نمره بالایی در این مقیاس کسب می‌کنند میل بالایی به جستجو در موضوعات مختلف و کسب تجارب جدید دارند. نمود این قضیه در کتابخانه‌ها شاید بهره‌گیری از تمام توان افراد در انجام وظایف شغلی و ارتباطات قوی با کاربران باشد. کارکنان تجربه‌پذیر، افرادی خلاق هستند و دوست دارند اطلاعات جدیدی را کسب کنند. بر این اساس در حوزه مهارت‌های سواد دیجیتال این ویژگی شخصیتی، تأثیرگذار است.

وجدان کاری هم حاصل احساس و تعهد درونی فرد در قبال وظایفی است که به او محول می‌کنند. وجدان نیرویی است که کتابداران را متعهد می‌کند تا یک سری رفتارهای معطوف به هدف را در کتابخانه‌ها انجام دهند؛ زیرا کتابداران نیاز به مهارت‌های عملی در

استفاده از فناوری برای دسترسی، مدیریت، دست‌کاری و یا ایجاد اطلاعات، به روش‌های اخلاقی و پایدار دارند.

در مورد سازگاری نیز باید اشاره کرد که کتابداران سازگار، ادراک‌های مثبت‌تری از یکدیگر دارند که به‌نوبه خود می‌تواند به رضایت‌مندی بیشتر بین آن‌ها و کاربران کتابخانه منجر شود. شاید یکی از دلایل این ارتباط مطلوب این باشد که ماهیت رشته کتابداری با توجه به ارتباطات خاصی که باید با جامعه داشته باشد، با اقبال مختلف جامعه کم‌وبیش در هم آمیخته است. به‌علاوه افراد سازگار، موضعی فعال داشته و با خلاقیت وجودی‌شان برای پیشرفت سازمان، برنامه دارند و این می‌تواند بر عملکرد کتابداران و بهبود کیفیت و بهره‌وری کتابخانه‌ها تأثیرگذار باشد. در این میان یک سری شرایط کلی وجود دارد. یکی از این شرایط که می‌تواند کتابداران را به سازگاری بهتر برساند، دسترسی به منابع مختلف برای گرفتن اطلاعات بیشتر است و دارا بودن مهارت‌های سواد دیجیتال در این زمینه مؤثر است و این مهم می‌تواند در موفقیت و پیشرفت کتابخانه‌ها تأثیرگذار باشد.

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که آخرین صفت تأثیرگذار در سواد دیجیتال، ویژگی روان‌نژندی است. شاید از دلایل عمده ارتباط بین روان‌نژندی و سواد دیجیتال، وجود ارتباطات قوی و رودررو با مراجعه‌کنندگان، انگیزه بالا و توجه به ارتقای شغلی باشد. احتمالاً یکی از دلایل گرایش به سمت مهارت‌های سواد دیجیتالی در بسیاری از کتابداران، رهایی از وسواس فکری، اضطراب و تنش‌های زندگی باشد. دلیل دیگر می‌تواند این باشد که ارتباط با جهان مجازی برای کتابداران، گریزگاهی جهت فرار از استرس و ترس و مشکلات است؛ بنابراین می‌توان گفت که ویژگی‌های شخصیتی از بعد روان‌نژندی، پیش‌بینی‌کننده استفاده کتابداران از مهارت‌های سواد دیجیتالی و یا عدم استفاده از آن باشد. از این‌رو به نظر می‌رسد افراد روان‌نژند به دلیل وجود ویژگی‌های مذکور و به علت ناتوانی در درگیر شدن با چنین مشکلاتی به‌سوی مهارت‌های سواد دیجیتالی جذب و به آن عادت می‌کنند؛ چیزی که به‌ظاهر کمک می‌کند تا آن‌ها از تنهایی، احساس کلافگی و کم‌رویی رهایی یابند.

به‌طور کلی یافته‌های این پژوهش، تصویری روشن از رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی کتابداران با مهارت‌های سواد دیجیتال به‌دست داد تا کتابداران بر نقاط ضعف خود در جهت بهبود مهارت‌های سواد دیجیتال آگاه شده و به ارتقاء سطح علمی خود در این زمینه مبادرت کنند. مهارت‌های سواد دیجیتال قطعاً در زمینه بهبود ارائه خدمات به کتابداران کمک می‌کند. اگر کتابداران با مهارت‌های سواد دیجیتال آشنا نباشند، نمی‌توانند بر اساس نیازها و راهبردهای نوین جستجو و بازیابی اطلاعات، خدمات بهتری را به کاربران ارائه کنند.

پیشنهادها

با توجه به نتایج به‌دست آمده از پژوهش، پیشنهاد می‌شود:

۱. کتابدارانی در کتابخانه‌ها استخدام شوند که دارای ویژگی‌های برون‌گرایی، سازگاری، وجدان‌گرایی و تجربه‌پذیری بالا باشند و در این راستا از آزمون‌های تعیین شخصیت استفاده شود.
۲. متصدیان و برنامه‌ریزان نهاد کتابخانه‌ها جهت افزایش بهره‌وری کتابخانه‌ها و ارائه خدمات بیشتر و بهتر به کاربران، آموزش مهارت‌های سواد دیجیتال را با لحاظ نمودن ویژگی‌های شخصیتی در اولویت قرار دهند.
۳. مدیران، مسئولان و برنامه‌ریزان کتابخانه‌های عمومی در بعد ویژگی‌های شخصیتی و مهارت‌های سواد دیجیتال نسبت به برگزاری کلاس‌ها و کارگاه‌های آموزشی به‌منظور بهبود عملکرد آن‌ها و افزایش سطح آگاهی و شناخت کتابداران کتابخانه‌های عمومی اقدام نمایند.

ORCID

Mehri Shahbazi
Faramarz Soheili
Nasrin Gahvareh
Ali Akbar Khasseh

 <https://orcid.org/0000-0002-5190-7951>
 <https://orcid.org/0000-0003-2581-7052>
 <https://orcid.org/0009-0004-1491-1996>
 <https://orcid.org/0000-0001-5664-4671>

منابع

- آقاجانی کوپائی، حامد، نعمتی انارکی، لیلا و عشوری مهرنجانی، فروزان. (۱۳۹۶). رابطه پنج عامل بزرگ شخصیت با رضایت شغلی کتابداران دانشگاه علوم پزشکی ایران. *فصلنامه علوم و فنون مدیریت اطلاعات*، ۳ (۱)، ۷۵-۹۴.
- اسدنیاء، ابوالفضل، جلیل پور، پیمان، احمدی، وحید و بریاجی، مهدی. (۱۳۹۵). رابطه ویژگی‌های شخصیتی با عملکرد شغلی در بین کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه‌های شهید چمران و علوم پزشکی جندی شاپور اهواز. *فصلنامه علوم و فنون مدیریت اطلاعات*، ۱ (۲)، ۱۴۱-۱۵۷.
- الیاسی، محمدحسین. (۱۳۸۸). سنجش ویژگی‌های شخصیتی مدیران و بررسی رابطه آن با عملکرد شغلی، نشاط و انگیزش آنان. *فصلنامه نظارت و بازرسی*، ۳ (۱۰)، ۶۷-۸۸.
- اله‌بخشیان‌فارسانی، لیلی، تقی‌خانی، غزل، لطیفی، معصومه، اسداللهی‌نژاد، مژگان و مقامی، مهرآسیه. (۱۳۹۸). بررسی ارتباط بین تیپ شخصیتی و تعهد سازمانی و میزان رضایت کارکنان کتابخانه‌های دانشکده‌های دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. *مجله دانشکده پزشکی اصفهان*، ۳۷ (۵۳۱)، ۶۸۷-۶۹۴.
- امینی، محمد، امینی، یوسف و حسینیان، سیمین. (۱۳۹۴). رابطه ویژگی‌های شخصیتی با تعهد سازمانی کارکنان پلیس راهنمایی و رانندگی شهرستان ارومیه. *فصلنامه مطالعات پژوهشی*، ۴ (۱۳)، ۶۹-۸۸.
- انصاری، منوچهر، جانعلیزاده شوکی، محمد و کرباسیان، مجید. (۱۳۹۴). بررسی رابطه میان ویژگی‌های شخصیتی و احتمال بروز رفتارهای ناکارآمد شغلی با استفاده از مدل پنج عاملی شخصیت. *فراپند مدیریت و توسعه*، ۲۸ (۳)، ۳-۲۰.
- بهادری خسروشاهی، جعفر، هاشمی نصرت‌آبادی، تورج و بیرامی، منصور. (۱۳۹۱). رابطه سرمایه روان‌شناختی و ویژگی‌های شخصیتی با رضایت شغلی در کتابداران کتابخانه‌های عمومی شهر تبریز. *پژوهنده*، ۱۷ (۶)، ۳۱۲-۳۱۸.
- بیگدلی، زاهد و فرهادیان، بهروز. (۱۳۸۱). نظر مراجعان کتابخانه‌های عمومی خوزستان درباره تناسب مجموعه‌ها با نیازهای اطلاعاتی آنان. *مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز*، ۱۸ (۲)، ۲۰۴-۲۱۸.

توحیدیاصل، منصوره و نیک‌اقبال‌زاده، رامین. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر سواد دیجیتال بر تمایل استفاده از خدمات الکترونیک (مطالعه موردی ساکنین شهرداری منطقه ۱۴). کنفرانس بین‌المللی جهت‌گیری‌های نوینی در مدیریت، اقتصاد و حسابداری. بازیابی در بهمن ۱۴۰۱ از <https://civilica.com/doc/454655/certificate/print>

حریری، نجلا، زارعی، عاطفه و دوخانی، فیروزه. (۱۳۹۲). تحلیل رابطه ابعاد شخصیتی کتابداران با نوع کار و تعهد سازمانی: مطالعه موردی کتابخانه‌های دانشگاهی همدان. مجله مطالعات کتابداری و علم اطلاعات (علوم تربیتی و روانشناسی)، ۵ (۱۲)، ۲۵-۴۴.

حسینی، سیداحمد، مهدیون، روح‌اله و قاسم‌زاده علیشاهی، ابوالفضل. (۱۳۹۹). نقش سواد دیجیتالی و شایستگی‌های کانونی معلمان بر عملکرد شغلی آنان. علوم و فنون مدیریت اطلاعات، ۶ (۲)، ۱۷-۴۲.

زوارقی، ابراهیم. (۱۳۸۵). کتابخانه‌های عمومی آینده. فصلنامه کتاب، ۱۷ (۳)، ۱۴۹-۱۶۰.

سهیلی، فرامرز، عارضی، سوزان و محمدی، رزگار. (۱۴۰۰). رابطه بین شایستگی دیجیتالی و عوامل فردی و زمینه‌ای: بررسی معلمان شهر سنندج. پژوهش‌های کتابخانه‌های دیجیتالی و هوشمند، ۸ (۳)، ۱-۱۲. DOI: 10.30473/mrs.2022.63945.1517

شجیعی، حسن. (۱۳۹۵). بررسی رابطه ابعاد پنج‌گانه شخصیتی بر میزان خلاقیت کارکنان سازمان تأمین اجتماعی استان کردستان. کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های کاربردی در مدیریت و حسابداری، ۴، ۷۶-۸۸.

سیدعسگری، سیده‌سپیده، نقشینه، نادر، رستمی، رضا و لواسانی، مسعود. (۱۳۹۰). بررسی ویژگی‌های شخصیت کتابداران و اطلاع‌رسانان و ارتباط آن با خشنودی شغلی آنان در کتابخانه‌های تخصصی و پژوهشی شهر تهران. تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۴۵ (۲)، ۳۵-۷۵.

فرجی، الهام، مقتدر، لیلا و اسدی مجره، سامره. (۱۳۹۷). رابطه ویژگی‌های شخصیتی (برون‌گرایی - روان‌نژندی) و حمایت اجتماعی با بهزیستی روان - شناختی زنان مبتلا به درد مزمن. فصلنامه علمی پژوهشی بیهوشی و درد، ۹ (۴)، ۲۹-۴۰.

گروسی‌فرشی، میرتقی. (۱۳۸۰). رویکرد نوین ارزیابی شخصیت. تبریز: نشر پروژه.

والا، رضا و جمالی‌آرائی، محمدرضا. (۱۳۹۳). بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی و باورهای

دینی - مورد مطالعه کارکنان یگان‌های ویژه ناجا. فصلنامه بصیرت و تربیت اسلامی، ۱۱ (۲۹)، ۸۳-۱۱۱.

References

- Ahmed, Sh., & Rasheed, T. (2020). Relationship between personality traits and digital literacy skills: a study of university librarians. *Digital Library Perspectives*, 36 (2), 191- 206. Access 23 february 2021 in <https://en.x-mol.com/paper/article/1360687333712891904>
- Costa, P., & McCrae, R. (1992). *Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI) Professional Manual*. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.
- Goldman, S. R., Lawless, K. A., Gomez, K. W., Braasch, J. L. G., MacLeod, S., & Manning, F. (2010). Literacy in the digital world: Comprehending and learning from multiple sources. In M. C. McKeown and L. Kucan (Eds.), *Bringing reading research to life* (pp. 257-284). New York: Guilford.
- Johnson, C. A. (2010). Do public libraries contribute to social capital: A preliminary investigation into the relationship. *Library & information science research*, 32(2), 147-155.
- Kayal, S., & Das, B. (2015). The impact of five factor model of personality on jobsatisfaction and routineness of the library employees in Calcutta university. *E-Library Science Research Journal*, 3 (9), 1-9.
- Lounsbury, J. W., Moffitt, L., Gibson, L. W., Drost, A. W., & Stevens, M. (2007). An investigation of personality traits in relation to job and career satisfaction of Information Technology professionals. *Journal of information technology*, 22 (2), 174-183.
- Mackey, T.P., & Jacobson, T.E. (2010). Reframing Information Literacy as a Meta literacy. *College & Research Libraries*, 72(1), 2-33.
- Martin, A. (2005). DigEuLit – a European framework for digital literacy: a progress report. *Journal of ELiteracy*, 2 (2), 130-136.
- Premuzic, T., Furnham, A., Dissou, G., & Heaven, P. (2005). Personality and preference for academic assessment: A study with Australian University students. *Learning and Individual Difference*, 15(4), 247-256.
- Ryan, T., & Xenos, S. (2011). Who uses Facebook? An investigation into the relationship between the Big Five, shyness, narcissism, loneliness, and Facebook usage. *Computers in Human Behavior*, 27 (5), 1658-1664.
- Saleem, H., Beaudry, A., & Croteau, A. M. (2011). Antecedents of computer self-efficacy: A study of the role of personality traits and gender. *Computers in human behavior*, 27(5), 1922-1936.

- Toth, M. (2016). The role of public libraries in Lifelong Learning in a multicultural and digital context. *ProInflow*, 8 (2), 32-42.
- Williamson, J. M., & Lounsbury, J. W. (2016). Distinctive 16 PF Personality Traits of Librarians. *Journal of library administration*, 56(2), 124-143.
- Williamson, J.M., Pemberton, A.E., & Lounsbury, J.W. (2008) Personality traits of individuals in different specialties of librarianship. *Journal of Documentation*, 64 (2), 273-286.
- Witt. L. A. (2002). The interactive effects of extraversion and Conscientiousness on Performance. *journal of Management*, 28 (6), 835- 851. DOI: 10.1016/S0149-2063(02)00188-5

References [In Persian]

- Aghajani Kopaii, H., Nemati Anaraki, L., & Ashoori, F. (2017). Relationship between big five personality factors and job satisfaction of Iran University of Medical Sciences librarians. *Sciences and Techniques of Information Management*, 3(1), 75-94. doi: 10.22091/stim.2017.1901.1132 [In Persian]
- Asadnia, A., Jalilpour, P., Ahmadi, V., & Baryaji, M. (2016). The relationship between personality characteristics and job performance among librarians of shahid Chamran University and medical Science University of Jondishapoor of Ahwaz. *Sciences and Techniques of Information Management*, 1(2), 141-157. doi: 10.22091/stim.2016.660 [In Persian]
- Eliasi, M. H. (2009). Measuring the personality characteristics of managers and examining its relationship with their job performance, vitality and motivation. *Supervision and Inspection Quarterly*, 3(10), 67-88. [In Persian]
- Allahbakhshian-Farsani, L., Taghikhani, G., Latifi, M., Asadollahi-Nezhad, M., & Maghami-Mehr, A. (2019). The Relationship between Personality Type and Organizational Commitment with Job Satisfaction among School Librarians in Isfahan University of Medical Sciences, Iran. *Journal of Isfahan Medical School*, 37(531), 687-694. DOI: 10.22122/jims.v37i531.10639 [In Persian]
- Amini, M., Amini, Y., & Hosseinian, S. (2014). The relationship between personality traits and organizational commitment of traffic police employees in Urmia city. *Research Studies Quarterly*, 4 (13), 69-88. [In Persian]
- Ansari, M., Janalizadeh Shavaki, M., & karbasian M. (2015). The Relationship between Personality Traits and the Likelihood of Counterproductive Work Behavior (CWB). *JMDP*, 28 (3), 3-20. URL: <http://jmdp.ir/article-1-909-fa.html> [In Persian]
- Bahadori Khosroshahi, J., Hashemi Nosratabadi, T., & Bayrami, M. (2013).

- The relationship between psychological capital and personality traits with job satisfaction among librarians' in public libraries in Tabriz. *pajoohande*, 17 (6), 312-318. URL: <http://pajoohande.sbm.ac.ir/article-1-1420-fa.html> [In Persian]
- Bigdeli, Z., & Farhadian, B. (2002). The opinion of the patrons of Khuzestan public libraries about the appropriateness of the collections with their information needs. *Journal of Social and Human Sciences of Shiraz University*, 18 (2), 204-218. [In Persian]
- Tohidiyasal, M., & Nik Iqbalzadeh, R. (2014). *Investigating the effect of digital literacy on the willingness to use electronic services (a case study of residents of District 14 municipality)*. International Conference on New Directions in Management, Economics and Accounting. Retrieved in February 2021 from <https://civilica.com/doc/454655/certificate/print/> [In Persian]
- Hariri, N., Zarei, A., & Dokhani, F. (2013). An Analysis of the Relationship Between Personality Dimensions, Task and Organizational Commitment in Hamedan Province University Libraries. *Journal of Studies in Library and Information Science*, 5(12), 25-44. [In Persian]
- Hoseini, S. A., Mahdiuon, R., & Ghasemzadeh Alishahi, A. (2020). The role of Digital Literacy and Core Competencies of teachers on their Job Performance. *Sciences and Techniques of Information Management*, 6(2), 17-42. doi: 10.22091/stim.2020.3857.1277 [In Persian]
- Zavareghi, R. (2006). Public libraries of the future. *Librarianship and Information Organization Studies*, 17(3), 149-160. [In Persian]
- Sohaili, F., Tafisani, S., & Mohammadi, R. (2020). The relationship between digital competence and individual and contextual factors: a survey of Sanandaj city teachers. *Digital and Smart Libraries Research*, 8 (3), 1-12. DOI: 10.30473/mrs.2022.63945.1517 [In Persian]
- Shujiei, H. (2015). Investigating the relationship between the five dimensions of personality on the level of creativity of Kurdistan Social Security Organization employees. *International Conference on Applied Research in Management and Accounting*, 4, 76-88. [In Persian]
- Seyyed Asgari, S. S., Naghshineh, N., Rostami, R., & Lavasani, M. (2011). Librarians and Information Professionals Personality Traits and Their Correlation with Their Job Satisfaction: Case Study of Special and Research Libraries in Metro Tehran. *Academic Librarianship and Information Research*, 45(2), 35-75. [In Persian]
- Faraji, A. Moghtader, L., & Asadi Majareh, S. (2018) The relationship between social support and the personality traits of Extroversion and Neuroticism and psychological well-being in women with chronic pain. *JAP*, 9 (4), 29-40. URL:<http://jap.iuums.ac.ir/article-1-5412->

fa.html [In Persian]

Grossi-Farshi, M. (2001). *A new approach to personality assessment*. Tabriz: Project Publishing. [In Persian]

Vala, R., & Jamali Arai, M. (2013). Investigating the relationship between personality traits and religious beliefs - the study of employees of special units of Naja. *Islamic Insight and Education Quarterly*, 11 (29), 83-111. [In Persian]

استناد به این مقاله: شهبازی، مه‌ری، سهیلی، فرامرز، گهواره، نس‌رین و خاصه، علی اکبر. (۱۴۰۳). ویژگی‌های شخصیتی کتابداران و ارتباط آن با مهارت‌های سواد دیجیتالی در کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه. *فصلنامه علمی بازیابی دانش و نظام‌های معنایی*، ۱۱(۳۸)، ۱۷۹-۲۰۷. DOI: 10.22054/jks.2023.70682.1543

Name of Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

